Ruşinea de dinaintea spovedaniei

Ce să faci dacă ţi-e ruşine să mărturiseşti un păcat?

Răspunsul la această întrebare îl vei găsi în orice îndreptar de spovedanie, cred însă că nu pe cel tămăduitor. Sunt sigur că tocmai pentru asta cauţi un răspuns, un alt răspuns decât cel pe care nu mă îndoiesc că îl ştii deja, dar care, în starea în care eşti, nu-ţi este de niciun folos. De aceea, nici eu nu te voi apostrofa clasic: „E de la dracu' ruşinea, trebuie să o depăşeşti şi să-ţi mărturiseşti păcatul!”

Vlădica Antonie, episcopul Surojului, îşi amintea cu duioşie o întâmplare din adolescenţa sa, care i-a schimbat viaţa. Mărturisesc că această întâmplare a avut acelaşi efect şi asupra vieţii mele. Odată, după terminarea slujbei, tânărul s-a apropiat la miruit de preotul care îl smintise prin faptul că-i părea beat. Totuşi, dintr-o politeţe făţarnică, a încercat să-i sărute mâna, pe care preotul şi-a tras-o ruşinat, scuzându-se pentru starea în care este. După ce lumea s-a împrăştiat, tânărul, atins de gestul părintelui, s-a apropiat de el să-şi ceară iertare. Părintele era atât de mâhnit, încât aproape că plângea. Şi i-a mărturisit tânărului că îi pare rău că e aşa, dar nu mai poate, pentru că tocmai i-au murit într-un accident soţia şi copilul. Atunci, viitorul mitropolit al Surojului a avut următoarea revelaţie simplă, dar fundamentală. El a înţeles că una este a citi în Biblie despre răbdarea lui Iov şi a-l da ca exemplu altora, când îi vezi necăjiţi, şi alta este să ţi se întâmple chiar ţie un necaz atât de mare.

Viaţa creştină autentică începe cu înţelegerea acestui lucru simplu. Să înţelegem că nu întotdeauna putem îndeplini sfaturile atât de bune, de altfel, ale Sfinţilor Părinţi şi chiar ale Mântuitorului. Nu întotdeauna avem puterea necesară, curajul şi, pur şi simplu, voinţă. Dar, cu toate acestea, să nu uităm că chiar şi atunci, fie că suntem ispitiţi şi chiar stăpâniţi de draci, fie de pornirile normale ale firii, noi, totuşi, rămânem creştini. Nişte creştini loviţi, dar creştini. Să înţelegem că viaţa creştinului nu este alcătuită doar din victorii, doar din reușite, ci, poate, mai ales, din înfrângeri, dar din nişte înfrângeri suportate cu bărbăţie.

Pentru noi, creştinii, o înfrângere suportată cu bărbăţie e mai mare decât o victorie dobândită mişeleşte, adică cu îngâmfare. Foarte uşor o astfel de victorie te poate arunca în afara terenului de luptă. Adică, în cazul nostru, cineva care îşi mărturiseşte păcatele cu prea multă uşurinţă îşi poate pune întrebarea de ce i se întâmplă asta? Nu

cumva tocmai pentru faptul că nu îi par chiar atât de grave? Nu cumva, tocmai pentru faptul că şi-a pierdut duhul adevăratei pocăinţe?

Da, păcatul tău poate fi şi avort, şi incest, şi homosexualitate, şi necrofilie, şi crimă. Dar să ştii că sunt oameni care mărturisesc aceste păcate aproape cu seninătate, iar undeva, în vreo mănăstire uitată, există poate un frate care se tânguie grozav pentru faptul că a mâncat un măr din copacul din care nu avea binecuvântare să mănânce. Avem în Pateric cazul unui frate care era chinuit îngrozitor de faptul că, făcând ascultare la trapeza (bucătărie), mânca din oală cu unt.

Aşa că, după părerea mea, ruşinea pe care o simţim, atunci când vine vremea să mărturisim un păcat, poate că nu depinde atât de gravitatea păcatului săvârşit, cât de intensitatea pocăinţei noastre. Pentru a nu permite incunucarea unei pocăinţe atât de bărbăteşti şi atât de plăcute lui Dumnezeu, diavolul se ridică împotriva noastră şi ne îngreuiază şi mai mult frământarea, sporindu-ne nu doar ruşinea, ci, odată cu ea, şi deznădejdea.

Deznădejdea însă este lăsarea mâinilor în jos, este recunoaşterea înfrângerii. Noi nu trebuie să facem asta. Nu vezi că până şi în filmele de duzină, să zicem Rocky, eroul ne trezeşte simpatia nu atât pentru faptul că a învins în ring, că mulţi sunt învingători, cât pentru că a învins în condiţii vitrege, când nimeni nu-i mai dădea nicio şansă. Toţi îl credeau învins, adversarul îşi ridicase de acum victorios mâinile şi se fălea înaintea publicului exaltat. Dar Rocky, deşi era de acum jos şi plin de sânge, când o vede pe fata aceea care îl iubea, şi care îl îndemna la luptă cu atâta nădejde, găseşte puteri şi se scoală ca un biruitor şi-şi bate adversarul.

Pentru noi, creştinii, fata aceasta de la sfârşitul filmului, care ne dă curaj, este Hristos. El apare întotdeauna în ultima clipă, descoperindu-ne dragostea Sa pentru noi, tăinuită până atunci. Să nu abandonezi niciodată luptă, până când nu-L vei vedea pe Hristos venind, altminteri te vei declara învins înainte de sfârşitul luptei.

Dar ce înseamnă să te declari învins? Oare faptul că nu poţi mărturisi un anume păcat preotului? Nu. Încă nu. Aceasta este doar o lovitură, o lovitură pe care e şi firesc ca orice luptă să o presupună. Dar încă nu este înfrângere, încă este încăierare. Înfrângerea este atunci când noi începem să fugim nu doar de preot, ci chiar şi de Hristos, când ajungi să crezi că nu doar preotul nu te mai poate înţelege, ci până şi Hristos, până şi El nu te mai poate ierta.

Ziceam că ruşinea aceasta poate fi nu atât din cauza gravităţii păcatului, cât poate din cauza intensităţii pocăinţei. Şi-ar fi prea trist să ratăm şansa unei încununări pe măsură zbuciumului nostru. Cununa însă sta pe un loc mai înalt decât noi şi închipuie-ţi că nu avem nimic pe care să călcăm pentru a o ajunge: nici scaun, nici vreo piatră sau buturugă. Tot ce avem la îndemână nu e decât păcatul nostru, pe care trebuie să călcăm, că pe o scară, că pe un loc înalt şi să ajungem până la cunună.

Aşadar, dacă nu o poţi spune preotului la care te spovedeşti de obicei, du-te şi o spune unui preot necunoscut, du-te într-un oraş străin, într-o ţară străină, unde nu te mai ştie nimeni, şi spune-o primului preot care îţi iese în cale, numai spune-o. Dacă ţi-ai pierdut încrederea în preoţi, că poţi cădea şi în această ispită, spune-o unui om în care ai încredere. Dacă nu ai nici măcar un astfel de om, spune-o direct lui Dumnezeu, spune-I-o neîncetat. De fapt, sunt convins că amintirea păcatului te obsedează oricum, dar tu spune-o deschis, cu nădejde, nu fugind de Dumnezeu.

Ia cazul lui Petru şi Iuda. Şi Iuda s-a aprins de pocăinţă, a fugit şi a aruncat banii dobândiţi pe sânge. Iuda, spre deosebire de Petru, a recunoscut sângele lui Hristos ca fiind „nevinovat", adică, practic, a înfruntat hotărârea iudeilor, a înfruntat tot Templul care L-a condamnat pe Hristos la moarte. Petru nu a avut putere să facă aceasta, nici măcar în faţa unei simple femei care i-a zis că l-a văzut printre ucenici. Petru s-a lepădat cu jurământ de Hristos, în timp ce Iuda L-a mărturisit fără frică „nevinovat" şi nu doar în faţa unei simple femei, care nu i-ar fi putut face nimic, ci în faţa legiuitorilor iudei, care îl puteau da la moarte. Şi cu toate acestea, pocăinţa cea mare a lui Iuda nu i-a folosit la nimic, pentru că Iuda, deşi se căia, fugea de Dumnezeu, nu avea îndrăzneala să i se mărturisească. Iuda, care a avut curaj să mărturisească înaintea oamenilor, nu a avut curaj să mărturisească lui Dumnezeu, iar Petru, deşi s-a speriat şi s-a ruşinat de oameni, totuşi, atunci când a fost vremea, s-a mărturisit lui Dumnezeu.

Care a fost mărturisirea lui Petru? A zis el oare: „Doamne am greşit că Te-am trădat, iartă-mă!"? Nu. Petru a mărturisit altfel, şocant pentru noi. Petru a zis: „Doamne, Tu ştii toate, Tu ştii că Te iubesc". Aşa să repeţi şi tu, chiar dacă nici tu nu o crezi. Să o spui, tocmai pentru că e o minciună, dar e o minciună care ai vrea să fie adevărată. Poate chiar e un adevăr, un adevăr la care puţini dintre noi putem ajunge,

dar îl râvnim. Să plângi şi să repeţi minciună aceasta lui Dumnezeu, să i-o spui în faţă: „Doamne, Tu ştii toate, Tu ştii că Te iubesc!”

Dumnezeu ştie păcatul nostru, Îl ştia chiar mai înainte de a ne fi adus pe lume. Şi totuşi, El nu a împiedicat naşterea noastră. Oare nu arăta asta încrederea lui Dumnezeu faţă de noi, oare nu arata marea nădejde pe care şi-a pus-o El în noi? De ce să dezamăgim pe un om atât de minunat care este Dumnezeu?

Acelaşi vlădica Antonie, într-o predică la Naşterea Domnului, care ştiu bine că n-a fost tradusă în româneşte, propune o discuţie, nu atât despre credinţa omului în Dumnezeu, care este o temă arhidiscutata, cât despre credinţa lui Dumnezeu în om. Vlădica aminteşte de o povestioară, se pare, de nu prea mare valoare literară, în schimb de mare adâncime duhovnicească. Autorul îşi închipuie sfatul Sfintei Treimi la facerea omului. Dumnezeu Tatăl ar fi spus: „Să facem om după chipul şi asemănarea noastră”. „Da, dar omul acesta va cădea – zise Duhul –, şi Tu, Fiule, vă trebuie să mori pentru El”. „Să-l facem, dar, sau să nu-L facem?” – a întrebat Tatăl. „Să-L facem” – a zis Fiul.

Iată nădejdea pe care şi-a pus-o Dumnezeu în om! Acestui Dumnezeu ne mărturisim noi, de acesta ne ruşinăm, pe acesta îl iubim.

Dacă încă nu-ţi poţi mărturisi păcatul tău preotului, nu deznădăjdui, spune-l lui Dumnezeu. Şi adăugă la acel păcat şi toate motivele pentru care nu-l poţi mărturisi. Să-i spui lui Dumnezeu toate aşa cum sunt, cu simplitate. Să nu te desparţi de Dumnezeu. Poţi să-l spui că nu e drept cu tine, că este chiar El vinovat pentru păcatul Tău, poţi să cleveteşti măcar tot pământul înaintea Lui, toţi preoţii şi episcopii, dar să spui totul cu faţa către El şi să nu te linişteşti până când nu obţii un răspuns de la El. Poate că, la un moment dat, îţi vei da seama că ceea ce-i spui este o minciună, poate că nu. Să ştii însă că El te va înţelege, orice i-ai spune. Şi să te linişteşti.

Lui ai voie să-i spui toate, tocmai pentru a nu ajunge să te reverşi înaintea oamenilor. Dar să te păzeşti a cleveti pe preoţi sau pe oricare alt om în faţa oamenilor, până ce te vei linişti desăvârşit. Numai lui Dumnezeu să-i pârăşti pe toţi, că El te va înţelege, El ştie toate. Şi-n toată vremea, oricât de deznădăjduit sau revoltat vei fi, să nu uiţi că totul nu este decât o ispită, o ispită vremelnică, pe care trebuie să o înfrângi.

Va veni şi timpul când o vei putea spune preotului, adică tot lui

Dumnezeu, dar cu martor. Nu-ţi va părea atât de greu, om este şi el, chinuit de gânduri ca şi tine, pentru că, aşa cum spune Apostolul Pavel, oare nu „tot trupul geme şi suspină cu suspine negrăite, aşteptând înfierea”?

Gândeşte-te că acesta nu e decât un păcat neînsemnat, un păcat oarecare. Că viaţa s-ar putea să te arunce, de acum înainte, în nişte păcate atât de mari, încât ceea pentru ce te frământi acum să-ţi pară fleacuri. Şi, dacă pe acesta nu-l poţi mărturisi, cu acelea ce vei face?

„Îndrăzneşte, Eu am biruit lumea”.